

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету технологій і дизайну

Тетяна ІВАНІШЕНА

Підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

29 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шрифти та типографіка

Назва дисципліни

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 022 Дизайн

Рівень вищої освіти – Перший бакалаврський

Освітньо-професійна програма – Графічний дизайн

Обсяг дисципліни – 12 кредитів ЄКТС, Шифр дисципліни – ОПП.04

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (професійної підготовки)

Факультет – Технологій і дизайну

Кафедра – Дизайну

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарськ і заняття					
Д	2	3	4	120	50	16	34			70			+	
Д	2	4	4	120	50	16	34			70				+
Д	3	5	4	120	50	16	34			70				+
Разом ДФН			12	360	150	48	102			210			1	2

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Графічний дизайн» за спеціальністю 022 «Дизайн»

Робоча програма складена

Підпис(и) автора(ів)

к.т.н, доцент Ельвіра БАЗИЛЮК

Науковий ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Підпис(и) автора(ів)

ст.викладач Ніна ЯНКОВИЧ

Науковий ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри дизайну

Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1.

Зав. кафедри Ельвіра БАЗИЛЮК

Підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету технологій та дизайну

Голова вченої ради факультету

Підпис

Тетяна ІВАНІШЕНА

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва кафедри	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Гарант освітньо-професійної програми, канд. техн. наук	Кафедра дизайну		Оксана СТРИЖОВА

3. Пояснювальна записка

Дисципліна «Шрифти та типографіка» є однією із обов'язкових дисциплін професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, очної (денної) (далі – денної) форми здобуття вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Графічний дизайн» в межах спеціальності 022 «Дизайн».

Пререквізити – основи композиції

Кореквізити – верстка та поліграфія, виробнича практика, переддипломна практика. кваліфікаційна робота.

Відповідно до освітньої програми дисципліна сприяє забезпеченню:

компетентностей: ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 7. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ФК 1. Здатність застосовувати сучасні методики проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну. ФК 2. Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну. ФК 3. Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну. ФК 4. Здатність застосовувати навички проектно-графіки у професійній діяльності. ФК 5. Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності. ФК 6. Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах. ФК 7. Здатність використовувати сучасне програмне забезпечення для створення об'єктів дизайну. ФК 8. Здатність здійснювати колористичне вирішення майбутнього об'єкту дизайну. ФК 10. Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності. ФК 12. Здатність передавати суспільний і комерційний зміст графічних об'єктів засобами графічного дизайну.

програмних результатів навчання: ПРН 1. Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях. ПРН 7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних рішень. ПРН 8. Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію. ПРН 9. Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання. ПРН 10. Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі. ПРН 11. Розробляти композиційне рішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах. ПРН 14. Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики. ПРН 15. Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових рішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнотворчості у мистецьких практиках. ПРН 17. Застосовувати сучасне загальне та спеціалізоване програмне забезпечення у професійній діяльності.

Мета дисципліни. Формування фахової підготовки фахівця, здатного використовувати шрифти для вирішування завдання з моделювання і проєктування графічних дизайн-об'єктів, а також розробляти макети друкованих та електронних видань з забезпеченням композиційної досконалості та споживацьких показників якості.

Предмет вивчення: конструктивні особливості шрифтів та компоновання тексту

Завдання дисципліни. Формування особистості фахівця, здатного виконувати вибір шрифтів для різних графічних дизайн-об'єктів, редагувати та розробляти нові шрифти; визначати параметри тексту в макетах з врахуванням виду видання, цільової аудиторії, забезпечуючи ієрархію інформації та композиційну досконалість.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни студент має вміти *застосовувати* знання й розуміння особливостей, правил будови шрифтів та навички розроблення авторських акцидентних шрифтів з урахуванням їх читабельності на високому професійному рівні; *створювати* шрифтові композиції засобами проєктно-графічного моделювання; *застосовувати* традиційні техніки та сучасне програмне забезпечення у шрифтовому дизайні; *розробляти* суспільно важливі та комерційно привабливі графічні об'єкти, шрифти і шрифтове оздоблення, *підбирати* параметри тексту, компоновати текст з врахуванням ієрархії, забезпечувати читальність та розбірливість текстової інформації.

4. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:		
	Денна форма		
	лекції	лаб. роботи	СРС
Третій семестр			
Розділ 1. Історія становлення і розвитку типографіки	6	-	10
Розділ 2. Будова і класифікація шрифтів	10	34	60
Разом за 3-й семестр:	16	34	70
Четвертий семестр			
Розділ 1. Шрифтова композиція	8	28	50
Розділ 2. Розробка та оцінювання якості шрифтів	8	6	20
Разом за 4-й семестр:	16	34	70
П'ятий семестр			
Розділ 1. Типографіка друкованих видань.	8	24	34
Розділ 2. Організація тексту в друкованих та веб виданнях. Типографські помилки	8	10	36
Разом за 5-й семестр	16	34	70

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

Перелік лекцій для студентів денної форми здобуття освіти

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
Третій семестр		
1	Тема 1. Вступ до курсу. Призначення та сутність типографіки. Роль і місце типографіки в графічному дизайні. Сфери використання типографіки. Літ.: [1] с. 5-15	2
2	Тема 2. Історія типографіки. Виникнення писемності. Виникнення друкарства. Розвиток типографіки. Рубані шрифти та реклама. Літ.: [1] с. 15-30	2

3	Тема 3. Історія кириличного письма. Давньослов'янська писемність. Руниця. Кирилиця. Устав і напівустав. В'язь і скоропис. Громадянський шрифт. Особливості кирилических шрифтів. Літ.: [1] с. 30-62	2
4	Тема 4. Анатомія букв. Основна термінологія. Поняття шрифту та гарнітури. Характеристики шрифту та анатомія букв. Типометрія Літ.: [1], с. 10-12, 43-57	2
5	Тема 5. Класифікації шрифтів. Наборні шрифти: гротеск, антиква. Рукописні, декоративні. Акцидентні шрифти і їх класифікація. Вплив гарнітури на сприйняття тексту Літ.: [1], с. 50-57	2
6	Тема 6. Побудова шрифту. Буквенна поліграма. Принцип поліграми. Оптичні компенсатори. Чергування штрихів. Порівняння кирилиці та латиниці. Буквиця: види та сфери застосування Літ.: [2], с. 62-76	2
7	Тема 7. Шрифт «Гельветика» як приклад сучасного універсального шрифту / Перегляд документального фільму «Гельветика» Літ.: [3]	2
8	Тема 7. Шрифт «Гельветика» як приклад сучасного універсального шрифту / Завершення перегляду фільму і обговорення ролі шрифту «Гельветика» на розвиток графічного дизайну Літ.: [3]	2
Разом:		16
Четвертий семестр		
1	Тема 1. Алфавітні системи писемності. Фінікійське фонетичне письмо. Грецьке письмо. Латиниця. Готичне письмо. Писемність в період ренесансу. Літ.: [2]	2
2	Тема 1. Алфавітні системи писемності. Писемність Київської Русі. Розквіт українського скоропису. Сучасні українські шрифти Літ.: [2]	2
3	Тема 2. Стилзація слова. Види і способи стилізації. Акценти в слові. Способи акцентування. Буква-образ. Слово-образ. Літ.: [2]	2
4	Тема 3. Шрифтова композиція. Способи поєднання шрифту із зображенням в одній композиції. Каліграми. Леттеринг. Шрифтові плакати Літ.: [2]	2
5	Тема 4. Особливості комп'ютерних шрифтів. Управління шрифтами на ПК. Технологія WYSIWYG. Організація шрифтів на ПК. Огляд комп'ютерних програм – менеджерів шрифтів Літ.: [1], с. 87-94	2
6	Тема 5. Поєднання шрифтів. Принципи поєднання. Шрифтові пари. Інструменти поєднання шрифтів Літ.: [4]	2
7	Тема 6. Створення власних шрифтів. Авторське право на шрифти. Засади авторського права на шрифти. Купівля-продаж шрифтів. Використання і модифікація безкоштовних шрифтів. Літ.: [1], с. 98-105	2
8	Тема 7. Оцінювання якості шрифтів. Технологічні параметри шрифту. Інформаційні складові шрифту. Психологія візуального сприйняття текстової інформації на моніторі. Літ.: [1], с. 105-115	2
Разом:		16
П'ятий семестр		

1	Тема 1. Основні принципи дизайну текстових документів / Етапи проектування. Етап формування вихідних даних. Критерії оцінки якості текстів Літ.: [4-7]	2
2	Тема 2. Шрифтове оформлення текстів / Колонка і довжина рядка. Інтерліньяж. Оцінка і вибір шрифту (гарнітура, накреслення). Спеціальні ефекти Літ.: [4-7]	2
3	Тема 3. Вплив гарнітури на читабельність тексту. Співвідношення кеглю і пропорцій шрифту. Апертура. Співвідношення чорного і білого Літ.: [1], с 54-56	2
4	Тема 4. Основи використання шрифту. Типографіка друкованих видань. Вимоги до шрифтів. Сучасні типометричні особливості створення видань. Шрифт у рекламному дизайні Літ.: [1], с. 68-79	2
5	Тема 5. Інструменти організації текстової сторінки / Організація матеріалу на сторінці. Інструменти організацію тексту. Модульні сітки Літ.: [4-7]	2
6	Тема 6. Конструктивні елементи дизайну / Білий простір. Лінійки. Інші конструктивні елементи Літ.: [4-7]	2
7	Тема 7. Типографіка вебу. Шрифти для вебу. Особливості рендерингу та хінтингу вебшрифтів. Комбінації шрифтів. Літ.: [1], с. 79-86	2
8	Тема 8. Типові типографські помилки / Стандартні помилки дизайну типографічних видань. Мікротипографічні помилки. Коректурні знаки Літ.: [4, 5, 7]	2
Разом:		16

5.2 Зміст лабораторних занять

Перелік лабораторних занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ п/п	Тема лабораторного заняття	Кількість годин
Третій семестр		
1	Лабораторна робота №1. Шрифтова імпровізація Літ.: [2]	4
2	Лабораторна робота №2. Екслібрис / Ескізування варіантів власних екслібрисів Літ.: [2]	4
3	Лабораторна робота №2. Екслібрис / Опрацювання власних екслібрисів в графічній техніці Літ.: [2]	4
4	Лабораторна робота №3. Геометричний шрифт / Підбір геометричних фігур та стилізація букви Літ.: [2]	4
5	Лабораторна робота №3. Геометричний шрифт / Розробка стилізованої української абетки Літ.: [2]	4
6	Лабораторна робота №4. Побудова антикви / Компонування абетки на форматі та створення ліній побудови Літ.: [2]	4
7	Лабораторна робота №4. Побудова антикви / Побудова усіх букв абетки за пропорціями золотого січення Літ.: [2]	4
8	Лабораторна робота №5. Буквиця / Ескізування різних стилів буквиці Літ.: [2]	4
9	Лабораторна робота №5. Буквиця / Створення буквиці в графічному редакторі Adobe Illustrator Літ.: [2]	2
Разом:		34
Четвертий семестр		
1	Лабораторна робота №1. Буква-образ Літ.: [2]	4
2	Лабораторна робота №2. Слово-образ Літ.: [2]	4

3	Лабораторна робота №3. Шрифтові композиції. Леттеринг / Підбір фрази та створення варіантів майбутньої шрифтової композиції Літ.: [2]	4
4	Лабораторна робота №3. Шрифтові композиції. Леттеринг / Створення власного леттеринга на форматі А3 Літ.: [2]	4
5	Лабораторна робота №4. Відповідність шрифту і зображення Літ.: [2]	4
6	Лабораторна робота №5. Шрифтові композиції. Афіша / Ескізування композиційних рішень афіші Літ.: [2]	4
7	Лабораторна робота №5. Шрифтові композиції. Афіша / Створення афіші в графічному редакторі Літ.: [2]	4
8	Лабораторна робота №6. Розробка декоративного шрифту / Створення власного шрифту в графічному редакторі Літ.: [2]	4
9	Лабораторна робота №6. Розробка декоративного шрифту / Програмування шрифту в графічному редакторі Літ.: [2]	2
Разом:		34
П'ятий семестр		
1	Лабораторна робота №1. Оформлення текстових документів відповідно до визначених вимог	4
2	Лабораторна робота №2. Аналіз зразків роботи типографа / Аналіз верстки художньої книги і підручника Літ.: [2]	4
3	Лабораторна робота №2. Аналіз зразків роботи типографа / Аналіз верстки журналу і газети Літ.: [2]	4
4	Лабораторна робота №3. Композиція з несучільним текстом Літ.: [2]	4
5	Лабораторна робота №4. Розробка текстових плакатів з використанням різних модульних сіток Літ.: [2]	4
6	Лабораторна робота №5. Робота з суцільним текстом. Ознайомлення з основними інструментами програми. InDesign Літ.: [8-10]	4
7	Лабораторна робота №6. Розробка резюме в InDesign з використанням шаблонів / Розробка шаблону резюме Літ.: [8-10]	4
8	Лабораторна робота №6. Розробка резюме в InDesign з використанням шаблонів / Наповнення резюме інформацією. Розробка інтерактивних елементів Літ.: [8-10]	4
9	Лабораторна робота №6. Розробка резюме в InDesign з використанням шаблонів / Презентація розробленого резюме Літ.: [8-10]	2
Разом:		34

5.3 Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до лабораторних занять, тестування з теоретичного матеріалу тощо. До послуг студентів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кіл-сть годин
1	2	3
Третій семестр		

1-2	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до виконання лабораторної роботи (ЛР)1.	8
3-4	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР1 та до виконання ЛР2	8
5-6	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), самостійне доопрацювання ЛР2.	8
7-8	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР2 та до виконання ЛР3.	8
9-10	Опрацювання теоретичного матеріалу лекцій, (методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), самостійне доопрацювання ЛР3. Підготовка до тестового контролю (ТК) №1 (Т.*1-4)	10
11-12	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР3 та до виконання ЛР4.	8
13-14	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР4 та до виконання ЛР5.	8
15-16	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), допрацювання ЛР5. Підготовка до ТК2 (Т.5-7)	8
17	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР5. Підготовка до ТК2 (Т.5-7)	4
Разом за III семестр:		70
<i>Четвертий семестр</i>		
1-2	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до виконання лабораторної роботи (ЛР)1.	6
3-4	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР1 та до виконання ЛР2	8
5-6	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР2 та до виконання ЛР3	8
7-8	Опрацювання теоретичного матеріалу лекцій, (методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР3 та до виконання ЛР4.	8
9-10	Опрацювання теоретичного матеріалу лекцій, (методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), самостійне доопрацювання ЛР4. Підготовка до тестового контролю (ТК) №1 (Т.1-3)	10
11-12	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), самостійне доопрацювання ЛР5	8
13-14	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР5 та до виконання ЛР6.	8

15-16	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), допрацювання ЛР6. Підготовка до ТК2 (Т.4-7)	8
17	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР6. Підготовка до ТК2 (Т.4-7). Підготовка до перегляду.	6
Разом:		70
П'ятий семестр		
1-2	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до виконання лабораторної роботи (ЛР)1.	8
3-4	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР1 та до виконання ЛР2	8
5-6	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), самостійне доопрацювання ЛР2.	8
7-8	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР2 та до виконання ЛР3.	8
9-10	Опрацювання теоретичного матеріалу лекцій, (методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР3 та до виконання ЛР4. Підготовка до тестового контролю (ТК) №1 (Т.1-4)	10
11-12	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР4 та до виконання ЛР5.	8
13-14	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР5 та до виконання ЛР6.	8
15-16	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), підготовка до захисту ЛР6. Підготовка до ТК2 (Т.5-8)	8
17	Опрацювання теоретичного матеріалу (лекцій, методичних вказівок до виконання лабораторних робіт, навчальної літератури), самостійне допрацювання ЛР6. Підготовка до ТК2 (Т.5-8)	4
Разом:		70

* Т- тема лекції

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

6 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних методів. Зокрема, лекції проводяться в словесними методами з використанням мультимедійних засобів, а лабораторні заняття проводяться з використанням комп'ютерних технологій, практикумів, майстер-класів і мають за мету – набуття студентами практичних навичок розробки і підбору шрифтів, компоновки текстів з використанням сучасного спеціалізованого програмного забезпечення, забезпечуючи ергономічність текстів (зокрема їх читальність), ієрархічну подачу інформації, дотримуючись традицій використання розділових та службових знаків для різних мов.

7 Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лабораторних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- захист результатів виконання лабораторних робіт.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю. В третьому семестрі **Залік** виставляється, якщо здобувач вищої освіти досяг мінімального порогового рівня балів, а загальна сума балів, яку він набрав за результатами поточного контролю з освітнього компонента, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою виставляється оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці «Співвідношення».

В кінці 4-5 семестрів методом тестування проводиться підсумковий контроль з усього матеріалу дисципліни. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і **не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість**. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до лабораторних робіт (вивчення теоретичного матеріалу з теми відповідної лекції та ознайомлення з теоретичними відомостями лабораторної роботи).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущену лабораторну роботу здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час лабораторних робіт і тестування.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах, які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9 Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти.

Допуском здобувача вищої освіти до підсумкового оцінювання та критерієм його успішного проходження може бути досягнення ним **мінімального** порогового рівня балів встановленого кожному із запланованих результатів навчання з освітнього компоненту (структурної одиниці), тобто 60 відсотків від максимально можливого балу (табл. «Співвідношення ...»).

Залік виставляється, якщо здобувач вищої освіти досяг мінімального порогового рівня балів, а загальна сума балів, яку він набрав за результатами поточного контролю з освітнього компонента, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою виставляється оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці «Співвідношення».

Позитивну підсумкову оцінку за **іспит** здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми здобуття освіти першому семестрі

Третій семестр										
Аудиторна робота						Контрольні заходи				Семестровий контроль
Якість виконання					Творча ідея			Тестовий контроль		Залік
1	2	3	4	5	2	4	5	T1-4	T5-7	
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)										
6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	За рейтингом
48-80								12-20		60-100

<i>Четвертий семестр</i>										
Аудиторна робота						Контрольні заходи			Семестровий контроль	Разом
Лабораторні роботи						Тестовий контроль		Перегляд	Іспит	Сума балів
1	2	3	4	5	6	T1-3	T4-7			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)										
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	6-10	6-10	24-40	
18-30						12-20		6-10	24-40	60-100

<i>П'ятий семестр</i>										
Аудиторна робота						Контрольні заходи			Семестровий контроль	Разом

Лабораторні роботи						Тестовий контроль		Іспит	Сума балів
1	2	3	4	5	6	T1-4	T5-8		
3-5	6-10	3-5	3-5	3-5	6-10	6-10	6-10	24-40	
24-40						12-20		24-40	60-100

Примітка: *T* – тема навчальної дисципліни;

****** За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Оцінювання лабораторних робіт

Оцінка, яка виставляється за лабораторну роботу, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при виконанні завдань; результати самостійних робіт.

Оцінка за лабораторні роботи відповідно до рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей з врахуванням рівня складності завдань

Рівень досягнень	Лабораторна робота, №					
	Третій семестр			Четвертий семестр	П'ятий семестр	
	№1; 3	№2, 4-5		№1-6	№1, 3-5	№2, 6
		Творча ідея	Якість виконання			
Високий	10	10	10	5	5	10
Середній	8-9	8-9	8-9	4	4	8-9
Достатній	6-7	6-7	6-7	3	3	6-7
Незадовільний	0-5	0-5	0-5	0-2	0-2	0-5

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (для лабораторних робіт №1 і №3 в третьому семестрі)

Кількість балів	Узагальнений зміст критерія оцінювання
10 балів	Отримує студент за глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому він легко орієнтується, понятійного апарату, за уміння зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), якісне оформлення робіт, вміння правильно поєднувати шрифти, створювати взаємозв'язки між стилістичними рисами шрифтів та елементами дизайну в цілому, вибудовувати відповідну ієрархію в шрифтовому оформленні тексту, вміння редагувати та адаптувати текст в будь-якому 2-Д графічному редакторі. Здобувач вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. Студент не повинен вагатися при видозміні запитання, повинен робити детальні та узагальнюючі висновки. Робота є зразковою
9 балів	Отримує студент за глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому він легко орієнтується, понятійного апарату, за уміння зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), Відмінна

	оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), якісне оформлення робіт, вміння правильно поєднувати шрифти, створювати взаємозв'язки між стилістичними рисами шрифтів та елементами дизайну в цілому, вибудовувати відповідну ієрархію в шрифтовому оформленні тексту, вміння редагувати та адаптувати текст в будь-якому 2-Д графічному редакторі. Здобувач вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. Студент не повинен вагатися при видозміні запитання, повинен робити детальні та узагальнюючі висновки. Може мати 1-2 несуттєві помилки у відповіді або незначні зауваження до оформлення
8 балів	Отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі. Студент свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; практичні завдання виконані грамотно і гармонійно, але у змісті і формі відповіді можуть бути окремі неточності, помилки в розміщенні елементів дизайну, зокрема, тексту на форматі, незначні помилки в поєднанні шрифтів та незначні помилки в створенні ієрархії в тексті. Попри те, здобувач самостійно, без підказки викладача знає, як внести виправлення в проєкті, володіє усією необхідною для того базою інструментів. Відповідь студента повинна будуватись на основі самостійного мислення. Оцінка 8 балів виставляється за правильну відповідь / виконану роботу з двома суттєвими помилками або з кількома незначними зауваженнями до оформлення роботи.
7 балів	Отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі. Студент свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; практичні завдання виконані грамотно і гармонійно, але у змісті і формі відповіді можуть бути окремі неточності, помилки в розміщенні елементів дизайну, зокрема, тексту на форматі, незначні помилки в поєднанні шрифтів, та незначні помилки в створенні ієрархії в тексті. Попри те, здобувач самостійно, без підказки викладача знає, як внести виправлення в проєкті, володіє усією необхідною для того базою інструментів. Відповідь студента повинна будуватись на основі самостійного мислення. 7 балів виставляється за правильну відповідь / виконану роботу з трьома-чотирма суттєвими помилками, або правильно виконану роботу не якісно оформлену (не охайно та/або не відповідно до вимог)
6 балів	Заслуговує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, що справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, вагається при відповіді на видозмінене запитання; студент слабо знає структуру курсу, допускає неточності і суттєві помилки у комбінаториці шрифтів, композиційному поєднанні тексту та зображення, побудові ієрархії в тексті. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань в графічних редакторах, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді та виправити помилки в електронних проєктах.
0-5 балів	Виставляється, коли студент має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекичує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткових знань з курсу.

Таблиця – Критерії оцінювання творчої ідеї в лабораторних роботах
(для лабораторних робіт №2, 4-5 в *третьому семестрі*)

Кількість балів	Узагальнений зміст критерія оцінювання
-----------------	--

10 балів	Ідея є оригінальною, концептуально виваженою та цілісною. Вона демонструє індивідуальне мислення, глибоке розуміння теми та виразне авторське бачення. Зв'язок між ідеєю, шрифтовою формою та композиційним рішенням є логічним і переконливим. Робота відзначається високою естетичною культурою і може бути представлена як завершений дизайнерський продукт.
9 балів	Ідея є креативною та добре обґрунтованою. Виявляється власний підхід і розуміння історичних або стилістичних особливостей теми (антиква, буквиці, екслібрису). Є незначні недоліки у цілісності концепції або деталях композиції, які не знижують загального рівня творчості.
8 балів	Ідея виявляє творчий підхід, але частково вторинна або недостатньо розвинена. Концепція зрозуміла, проте окремі візуальні рішення виглядають шаблонними або не зовсім відповідають обраній темі. Автор демонструє потенціал, але потребує глибшої роботи над виразністю шрифтової форми.
7 балів	Ідея в основному відповідає темі, але має поверхневий або наслідувальний характер. Немає чіткого авторського задуму, візуальні елементи не утворюють єдиної композиційної системи. Творчість проявляється фрагментарно, без послідовного обґрунтування
6 балів	Ідея формально реалізує тему, проте позбавлена оригінальності. Відсутнє чітке розуміння стилістики або принципів шрифтової побудови. Автор виконує завдання на технічному рівні, без вираженого творчого підходу або концептуального рішення
0-5 балів	Ідея не належить автору роботи

Таблиця – Критерії оцінювання якості виконання лабораторних роботах (для лабораторних робіт №2, 4-5 в третьому семестрі)

Кількість балів	Узагальнений зміст критерія оцінювання
10 балів	Виконання технічно бездоганне. Пропорції, ритм, контраст штрихів, світлотінь, баланс негативного простору — опрацьовані з високою точністю. Композиція гармонійна, лінії чисті, контури впевнені. Робота має завершений вигляд і демонструє професійне володіння шрифтовими принципами.
9 балів	Робота виконана акуратно, композиційно збалансована. Є незначні неточності в деталях (пропорції, лінії, інтервали), які не впливають на загальне сприйняття. Відчувається впевнене володіння технікою побудови та стилістикою обраного шрифту чи орнаментального елементу.
8 балів	Загальна структура і техніка виконання правильні, проте є окремі неточності у побудові літер, ритмі або пропорціях. Лінії можуть бути нерівномірні, композиція — трохи нестійка. Робота демонструє розуміння принципів, але потребує більшої точності та уваги до деталей.
7 балів	Робота виконана з помітними технічними похибками: неточні контури, нерівномірність штрихів, порушений ритм або баланс. Є спроба дотримання правил побудови шрифту чи композиції, але загальне враження недоопрацьоване.
6 балів	Виконання поверхнєве, з помилками у побудові форми, пропорцій або інтервалів. Відсутня акуратність, ритмічність та композиційна логіка. Робота відповідає темі формально, але не демонструє розуміння основ шрифтової графіки.
0-5 балів	Робота не відповідає темі та/або техніка виконання не відповідає методичним рекомендаціям до виконання лабораторної роботи, та/або робота виконана за допомогою ШІ (повністю або частково)

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (для лабораторних робіт в четвертому семестрі та для лабораторних робіт №1,3-5 в п'ятому семестрі)

Кількість балів	Узагальнений зміст критерія оцінювання
------------------------	---

5 балів	Отримує студент за глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому він легко орієнтується, понятійного апарату, за уміння зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), якісне оформлення робіт, вміння правильно поєднувати шрифти, створювати взаємозв'язки між стилістичними рисами шрифтів та елементами дизайну в цілому, вибудовувати відповідну ієрархію в шрифтовому оформленні тексту, вміння редагувати та адаптувати текст в будь-якому 2-Д графічному редакторі. Здобувач вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. Студент не повинен вагатися при видозміні запитання, повинен робити детальні та узагальнюючі висновки. Робота є зразковою або може мати 1-2 несуттєві помилки у відповіді, або незначні зауваження до оформлення
4 бали	Отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі. Студент свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; практичні завдання виконані грамотно і гармонійно, але у змісті і формі відповіді можуть бути окремі неточності, помилки в розміщенні елементів дизайну, зокрема, тексту на форматі, незначні помилки в поєднанні шрифтів, та незначні помилки в створенні ієрархії в тексті. Попри те, здобувач самостійно, без підказки викладача знає, як внести виправлення в проєкті, володіє усією необхідною для того базою інструментів. Відповідь студента повинна будуватись на основі самостійного мислення. Оцінка «добре» виставляється за правильну відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
3 бали	Заслужує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, що справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, вагається при відповіді на видозмінене запитання; студент слабо знає структуру курсу, допускає неточності і суттєві помилки у комбінаториці шрифтів, композиційному поєднанні тексту та зображення, побудові ієрархії в тексті. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань в графічних редакторах, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді та виправити помилки в електронних проєктах.
0-2 бали	Виставляється, коли студент має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткових знань з курсу.

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (для лабораторних робіт №2, 6 в п'ятому семестрі)

Кількість балів	Узагальнений зміст критерія оцінювання
10 балів	Отримує студент за глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому він легко орієнтується, понятійного апарату, за уміння зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), якісне оформлення робіт, вміння правильно поєднувати шрифти, створювати взаємозв'язки між стилістичними рисами шрифтів та елементами дизайну в цілому, вибудовувати відповідну ієрархію в шрифтовому оформленні тексту, вміння редагувати та адаптувати текст в будь-якому 2-Д графічному редакторі. Здобувач вміє робити детальні та

	узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. Студент не повинен вагатися при видозміні запитання, повинен робити детальні та узагальнюючі висновки. Робота є зразковою
9 балів	Отримує студент за глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому він легко орієнтується, понятійного апарату, за уміння зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), якісне оформлення робіт, вміння правильно поєднувати шрифти, створювати взаємозв'язки між стилістичними рисами шрифтів та елементами дизайну в цілому, вибудовувати відповідну ієрархію в шрифтовому оформленні тексту, вміння редагувати та адаптувати текст в будь-якому 2-Д графічному редакторі. Здобувач вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. Студент не повинен вагатися при видозміні запитання, повинен робити детальні та узагальнюючі висновки. Може мати 1-2 несуттєві помилки у відповіді або незначні зауваження до оформлення
8 балів	Отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі. Студент свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; практичні завдання виконані грамотно і гармонійно, але у змісті і формі відповіді можуть бути окремі неточності, помилки в розміщенні елементів дизайну, зокрема, тексту на форматі, незначні помилки в поєднанні шрифтів та незначні помилки в створенні ієрархії в тексті. Попри те, здобувач самостійно, без підказки викладача знає, як внести виправлення в проєкті, володіє усією необхідною для того базою інструментів. Відповідь студента повинна будуватись на основі самостійного мислення. Оцінка 8 балів виставляється за правильну відповідь / виконану роботу з двома суттєвими помилками або з кількома незначними зауваженнями до оформлення роботи.
7 балів	Отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі. Студент свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; практичні завдання виконані грамотно і гармонійно, але у змісті і формі відповіді можуть бути окремі неточності, помилки в розміщенні елементів дизайну, зокрема, тексту на форматі, незначні помилки в поєднанні шрифтів, та незначні помилки в створенні ієрархії в тексті. Попри те, здобувач самостійно, без підказки викладача знає, як внести виправлення в проєкті, володіє усією необхідною для того базою інструментів. Відповідь студента повинна будуватись на основі самостійного мислення. 7 балів виставляється за правильну відповідь / виконану роботу з трьома-чотирма суттєвими помилками, або правильно виконану роботу не якісно оформлену (не охайно та/або не відповідно до вимог)
6 балів	Заслужує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, що справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, вагається при відповіді на видозмінене запитання; студент слабо знає структуру курсу, допускає неточності і суттєві помилки у комбінаториці шрифтів, композиційному поєднанні тексту та зображення, побудові ієрархії в тексті. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань в графічних редакторах, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді та виправити помилки в електронних проєктах.
0-5 балів	Виставляється, коли студент має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекидає їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило,

	оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткових знань з курсу.
--	--

Оцінювання робіт на перегляді

Перегляд робіт відбувається в кінці четвертого семестру на заліковому тижні. На перегляд студенти виставляють всі роботи, виконані протягом семестру. Комісія, яка складається з гаранта відповідної освітньої програми та викладачів кафедри дизайну, на перегляді оцінює загальний результат студентської роботи за семестр, а не окремі завдання. При оцінюванні виставляється *узагальнена оцінка рівня творчого та професійного розвитку студента, системність, динамік і стабільність якості виконання.*

Основні аспекти, на які звертає увагу комісія під час підсумкового перегляду:

- 1) *Творчий рівень і авторський підхід* (авторська ідея, індивідуальність, уміння працювати з образом літери; глибина концепції та образного мислення; ступінь самостійності у пошуку рішень) – 30%.
- 2) *Цілісність і послідовність* (узгодженість стилістики робіт протягом семестру; вміння працювати з різними шрифтовими формами, техніками, композиціями; динаміка професійного зростання) – 10%
- 3) *Композиційна культура* (ритм, пропорції, баланс, пластика літери; логіка поєднання тексту й зображення в постерах та словах-образах; гармонія кольору та простору) – 15%
- 4) *Технічна якість* (акуратність, точність побудови, чистота ліній; якість виконання як ручними, так і цифровими засобами; професійність подачі (макетування, формат, презентація)) – 25%.
- 5) *Загальне враження* (виразність, емоційність, комунікативність робіт; узгодженість між формою і змістом; здатність робіт «говорити» з глядачем через форму шрифту) – 10%
- 6) *Професійність подачі* (охайність презентації робіт) – 10%

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (для перегляду в четвертому семестрі)

Кількість балів	Узагальнений зміст критерія оцінювання
10 балів	Студент демонструє стабільно високий рівень творчості та професійності у всіх роботах. Є чітке авторське бачення, глибоке розуміння стилістики шрифту, композиційної логіки, пропорцій і ритму. Роботи різнопланові, але концептуально та стилістично цілісні. Виявляється динаміка розвитку, експериментальність і впевнене володіння засобами візуальної комунікації. Завдання виконано з високою культурою оформлення, можуть бути представлені на виставках чи конкурсах.
9 балів	Студент виконав усі завдання на високому рівні, демонструючи послідовність у творчому мисленні й акуратність виконання. Роботи мають індивідуальний стиль і добре розкривають тему. Є невеликі недоліки у ритмі, деталях чи композиції окремих робіт, але загальний рівень — упевнений і цілісний. Відчувається системна робота над розвитком авторської манери та шрифтової культури.
8 балів	Усі роботи виконані, більшість — на достатньо високому рівні. Є творчі ідеї, проте не завжди реалізовані технічно або композиційно. В окремих завданнях помітна нерівномірність якості (одні роботи сильні, інші — посередні). Студент володіє базовими принципами шрифтової побудови, але ще не досяг стабільної стилістичної узгодженості та виразності.
7 балів	Завдання виконані з помітною різницею у якості. Творчий потенціал є, але реалізований поверхнево або несистемно. Бракує послідовності у розвитку ідей, є помилки в композиції, ритмі, формі літер. Роботи технічно й образно нерівномірні. Відчувається потреба в глибшому аналізі та вдосконаленні майстерності.
6 балів	Виконані роботи мають формальний рівень. Відсутня виразна творча ідея, немає цілісності між роботами. Допущено суттєві помилки в побудові форми,

	композиції, стилі. Роботи свідчать про поверхневе розуміння теми та слабку динаміку розвитку протягом семестру. Оформлення робіт для перегляду неохайне.
0-5 балів	На перегляд представлені не всі роботи

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з тестів, передбачених робочою програмою, складається із 20 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 10.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 6 до 10 балів:

Таблиця – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–11	12-13	14-15	16–17	18-19	20
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-65	66-72	73-82	83-89	90-100
Кількість балів	-	6	7	8	9	10

На тестування відводиться 20 хвилин. Студент проходить тестування в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає в 4-5 семестрах підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання теоретичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Для оцінювання теоретичної частини використовується тестовий контроль, у якому тест складається із 50 тестових завдань.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 24 до 40 балів.

Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	0-29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
Кількість отриманих балів	-	24	25	26	26	27	28	29	30	30	31
Кількість правильних відповідей	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
Кількість отриманих балів	32	33	34	34	35	36	36	38	38	39	40

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного контролю, знаходиться в межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (**Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти**).

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна оцінка (опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з освітнього компонента)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з освітнього компонента, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з освітнього компонента та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – достатній рівень. Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з освітнього компонента
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – недостатній рівень. Низка запланованих результатів навчання з освітнього компонента відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

10. Питання для самоконтролю результатів навчання*

В третьому семестрі

1. Що таке типографіка. Її роль і місце в графічному дизайні
2. Опишіть історію розвитку типографіки
3. Писемні піктограми та ієрогліфи
4. Устав і напівустав
5. Кирилиця
6. Опишіть станок Гутенберга
7. Роль Гутенберга в розвитку типографіки
8. Антиква
9. Стилізація та акценти в словах
10. Комбінаторика елементів букв
11. Визначення екслібрису та коротка історія виникнення
12. Техніки виконання екслібрису дереворит та шовкографія
13. Техніки виконання екслібрису ліногравюра та літографія

В четвертому семестрі

14. Опишіть особливості основних алфавітних систем писемності
15. Історія розвитку українських шрифтів
16. Назвіть відомі сучасні українські шрифти
17. Визначення плаката як графічного дизайн-об'єкта
18. Класифікація плакатів за природою інформації та композиційними особливостями
19. Класифікація плакатів за призначенням
20. Коротка історія плакату
21. Основні функції плакатної продукції
22. Поділ плакатів на три групи в залежності від співвідношення текстових та графічних елементів
23. Види композицій шрифтового плаката
24. Художньо-стилістичні ознаки мотиваційних плакатів
25. Способи поєднання шрифтів і зображень в єдиний образ
26. Що таке каліграми і як вони створюються?

27. Комп'ютерні програми для створення власних шрифтів

В н'ятому семестрі

28. Що таке типографіка?

29. Назвіть етапи проєктування поліграфічної продукції

30. Опишіть основні принципи дизайну поліграфічної продукції

31. Назвіть критерії оцінки якості текстів

32. В чому різниця між шириною колонки і довжиною рядка?

33. Який зв'язок між інтерліньяжем і кеглем шрифту

34. Що таке відбивка, яка буває, де використовується?

35. Які параметри впливають на вибір шрифту? (для різних видів тексту)

36. Що таке кернінг?

37. Що таке трекінг?

38. Які ефекти використовуються для шрифтових елементів?

39. Що таке модульні сітки?

40. Як обирати параметри внутрішніх і зовнішніх полів для сторінки з текстом?

41. Опишіть основні структурні елементи документи.

42. Які засоби навігації Ви знаєте? Опишіть їх

43. Які елементи є незалежними в структурі сторінки?

* - в модульному середовищі розміщено інтерактивні тести для самоперевірки знань по кожній темі кожного семестру

11 Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Шрифти та типографіка» забезпечений необхідними навчально-методичними матеріалами, що розміщені в Модульному середовищі для навчання MOODLE:

1. Курс «Шрифти та типографіка». <https://msn.khmnpu.edu.ua/course/view.php?id=9911>

2. Методичні вказівки до лабораторних робіт для здобувачів вищої освіти денної форми навчання з дисципліни «Шрифти та типографіка». URL: <https://msn.khmnpu.edu.ua/course/view.php?id=9911>

12. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни

В 3 семестрі

Обладнання та інструменти: кольорові олівці, маркери, креслярські олівці різної твердості, косинець, лінійку, ластик, циркуль, фарба акварельна або гуаш, папір креслярський та/або акварельний ф. А4.

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет або ноутбук, проєктор. Програмне забезпечення: програма Adobe Illustrator

В 4 семестрі:

Обладнання та інструменти: кольорові олівці, маркери, креслярські олівці різної твердості, косинець, лінійку, ластик, циркуль, фарба акварельна або гуаш, папір креслярський та/або акварельний ф. А4.

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет або ноутбук, проєктор. Програмне забезпечення: програма Adobe Illustrator, Adobe Photoshop.

В 5 семестрі:

Обладнання та інструменти: креслярські олівці різної твердості, косинець, лінійку, ластик.

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет або ноутбук, доступ до мережі Інтернет проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office (Word), Adobe Illustrator, Adobe Photoshop, Adobe InDesign.

В 5 семестрі дисципліна передбачає друк виконаних робіт в поліграфії за власними розробленими електронними макетами.

13. Рекомендована література:

Основна

1. Бережна О. Б. Типографіка: навчальний посібник / О. Б. Бережна, Т. Ю. Андрющенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 125 с.
2. Куленко М.Я. Основи графічного дизайну : Підручник. – К.: Кондор, 2015. – 544с.
3. Hustwit.G. Helvetika [док.фільм]. 2017р. : Film 4 Productions. URL: <https://uakino.best/filmy/documentaries/23395-gelvetyka.html> (дата звернення: 26.08.2025р.)
4. Назаркевич М. А., Лотошинська Н. Д. Типографіка та редагування. Навчальний посібник. / М.А.Назаркевич, Н.Д.Лотошинська. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. – 328 с.
5. Ярема С.М. Технічне редагування: Навч. посіб. - К.: Ун-т"Україна", 2007. - 304 с.
6. Тимошик М. С. Художнє редагування: теоретичні та практичні аспекти – К.: Наша культура і наука, 2012. – 38 с. URL: <https://studfile.net/preview/6329478/>
7. Тимошик М. С. Технічне редагування: теоретичні та практичні аспекти – К.: Наша культура і наука, 2012. – 32 с. URL: <https://studfile.net/preview/6329489/>
8. Adobe. Вивчайте InDesign / Режим доступу : <https://creativecloud.adobe.com/cc/learn/app/indesign>
9. Adobe InDesign: Налаштування автоматичних переносів | Hyphenation (українською) / Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=eAmWWFNqtUI>
10. Створення змісту в InDesign / Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=4CiSe5YiWgc>

Додаткова

11. 7 інструментів поєднання шрифтів для дизайнерів / KMRV DSGN. URL: https://www.komarov.design/10-instrumentiv-poiednannia-shriftiv-dlia-dizainieriv/#google_vignette (дата звернення: 26.08.2025р.)
12. *Базиліук Е.В.*, Кармаліта А.К., Стрижова О.П., Горний П.В. Дослідження моделі поведінки користувачів навчальних ресурсів з вивчення програм комп'ютерної графіки. *Art&Design*. 2023. № 2. С. 83-95. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.2.8>

15 Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека університету. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://library.khmnu.edu.ua/>.
2. Інституційний репозитарій ХНУ. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.
3. Модульне середовище для навчання. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9911>